

Zondag 6 december 2020 – 2^e advent

Lezing: Lucas 1 : 5 – 25

Vandaag is het de tweede zondag van advent. Vanouds een periode waarin we toelevan naar Kerst, een verwachtingsvolle tijd.

En in het evangelie van vanmorgen hoorden we over een verrassende belofte die aan de priester Zacharias werd gegeven.

Verrassing en surprise zijn ook wel woorden die bij de eerste dagen van december horen. Zo rond de dagen van het Sinterklaas feest. Misschien wel wat minder dit jaar of n ieder geval anders.....

En in deze weken van Advent, op weg naar Kerst kunnen we ons ook door God laten verrassen, je zou kunnen zeggen een surprise zonder weerga: een kind in de voederbak, God-met-ons.

Het is advent. En hoe onwerkelijk misschien ook: de advent ster hangt weer voor de ramen, als teken dat we in deze weken tastend zoeken naar licht in onze werkelijkheid. Want verwachten we het licht?

Zal het ooit nog licht worden?

Maar als het lang geleden licht is geworden, dan zullen wij de hoop toch ook nu niet opgeven?

Want het geschiedde immers in die donkere dagen van de wrede koning Herodes, die wij ook kennen van de kindermoord in Bethlehem.

En het geschiedde in de dagen van keizer Augustus, en dus van de Romeinse overheersing; het Judese land was bezet land en Jeruzalem een bezette stad.

In die dagen heeft Zacharias die de dag van zijn leven heeft. Het is de priesterafdeling waar hij bij hoort die deze week aan de beurt is om de offers te brengen in de tempel. Dat gebeurt tweemaal per jaar. Maar h j, Zacharias, hij is door loting uit die grote groep van zijn priesterafdeling, degene die vandaag in het heilige het reukwerkoffer mag brengen, om na afloop daarvan de vele mensen verzameld voor de tempel te zegenen, "De Here zegene u en behoede u...". De dag van zijn leven. Het is hem op zijn oude dag van harte gegund. Want samen met zijn vrouw Elisabeth vormt hij een vroom en gelovig echtpaar. Onberispelijk, ze leven zoals dat door God is bedoeld. Beiden afkomstig uit een eerbiedwaardig priesterlijk geslacht. Maar in hun leven is een groot verdriet.

Ze zijn oud en.... ze hebben geen kinderen, want Elisabeth was onvruchtbaar, zo vertelt Lucas ons. Een groot verdriet, zoals het dat ook in onze dagen kan zijn. Oud, kwetsbaar, wie zal er naar hen omzien als zij niet meer kunnen? Het spoor van hun leven loopt dood. In kinderen was je verbonden met de toekomst van God. In de voortgang van de geslachten.

En dan deze dag: Zacharias de tempel in, naar het heilige, om het reukwerkoffer te brengen, symbool voor de gebeden van het volk, van de mensen, daar verzameld voor de tempel, met hun vragen, hun pijn, hun verdriet, hun vaak verborgen verlangen.

Horen zijn eigen gebeden er ook bij, bij dit reukwerkoffer? Zacharias en Elisabeth, ze zullen de hoop hebben opgegeven, oud geworden, geen schijn van kans meer. Het kan invoelbaar, herkenbaar zijn, wat hier wordt verteld.

Een grote teleurstelling weggeslikt, een verdrietig verlies een onvervuld verlangen. Hoe kwetsbaar kan een mens worden en wat wacht je nog?

En dan is daarin het heilige, bij dat reukwerkaltaar die engel, Gabriël. En in hem gaat de deur van de hemel op een kier, is het de hemel die de aarde aanraakt. De engel die telkens weer de bode, de gestalte van de verrassing is. Van dat het anders kan dan je dacht. Een verrassing van Godswege. Hier bij Zacharias, straks bij Maria in Nazareth, later nog weer bij de herders in het veld en tot slot op de paasmorgen bij het geopende graf.

De grote verrassing bij uitstek. Een verrassing die allereerst telkens weer angst en vrees op roept, alsof het een onaangename verrassing zou zijn, die aankondiging over een wereld omgekeerd. Zacharias schrikt vreselijk en angst overvalt hem. Maar de engel zegt: "Wees niet bang." . Woorden die zo vaak klinken. En de engel gaat verder. Je gebed van zolang geleden is verhoord. Elisabeth krijgt een kind, een zoon, Johannes moet die heten: "God is genadig" en hij, deze Johannes, een bijzonder kind zal het zijn, wegbereider van Hem die komen zal.

In de Bijbel is het een terugkerend refrein dat waar mensen vastlopen dat dat van Godswege wordt doorbroken. En daarmee zijn die verhalen over bijzondere geboorten geen mirakels, maar symboolverhalen die hun letterlijke betekenis verre te boven gaan.

Waar wij in ons leven, in deze wereld, ondanks al onze goede bedoelingen, in het donker gaan, daar maakt God het licht.

Als dat gebeurt, dat het licht in het donker verschijnt, zijn we aanvankelijk met stomheid geslagen.

Zacharias, hij zal straks niet kunnen spreken.

Een straf omdat hij ongelovig reageerde?

Het is ook een teken: hier zijn geen woorden voor, hier word je stil van.

Zacharias verlaat de tempel. De mensen merken wel dat hem iets bijzonders is gebeurd, een visioen. Geen woord komt er over zijn lippen, het gebaar van zegening moet volstaan.

Zacharias is met stomheid geslagen:

dat God zo rakelings dichtbij kan komen. En dan de boodschap, dat Gods toekomst toch doorgaat, ondanks alle duisternis. Dat er licht zal gaan schijnen. Dat er door hem en zijn vrouw een mens zal komen die ommekeer zal brengen. Die het volk, de mensen zal omkeren naar God.. Een visioen, een belofte, haast niet te geloven!

Zouden wij het geloven?

Als er ineens een beweging komt van God naar ons toe, een antwoord op ons gebed, een engel die goede woorden spreekt, woorden van belofte, van andere tijden, van een nieuwe toekomst. Zouden wij het geloven?

Ach, het is een oud verhaal, zegt u misschien. Maar de kracht van een verhaal kan zijn dat het iets over ons leven laat zien. Daarom vertellen we elkaar toch verhalen. Als spiegel om in te kijken. Ben ik dat? Is dat mijn leven? Is dat mijn bestemming?

Zo is er ook vandaag dit verhaal. Oud maar toch ook weer niet. Omdat het nog steeds gebeurt... Een man en een vrouw, Zacharias en Elisabeth. De man is priester. En hij is al op leeftijd.

Als je oud bent, heb je al heel wat langs zien komen en ben je misschien ook al vaak in herhaling gevallen. Al jaar en dag voltrekt hij het ritueel. Is hij in de weer met God, dat diepe mysterie van leven en liefde. Dat wat ons troost en draagt maar waar we ook nooit vat op krijgen. Goed kan dat zijn. Bezig zijn met de geheimen van hemel en aarde, ons leven daarna. Daarom komen we ook toch elke zondag bij elkaar, nu niet meer letterlijk, maar we blijven toch zoeken ... hier in onze kerk.

Om zo ons leven een beetje op orde te krijgen. Het bestaan is immers al verwarrend en chaotisch genoeg?

Zo snel kunnen we ons verlangen, onze verwachting, onze dromen begraven. Je wordt geleefd door je dagelijkse bezigheden of door alles wat van je wordt verwacht. Door alle angst voor hoe het verder zal gaan.

Is er dan nog ruimte meer voor iets anders of voor rust, openheid voor stilte?

Zo zijn die priester daar in het heiligdom en wij hier in de kerk of met ons verbonden aan het peinzen: Hoe zal het verder gaan? In deze wereld, in ons land, met onszelf en de mensen om ons heen.

En opeens verscheen hem een engel van de Heer.

Wat een verrassing.

Dat kan dus. Je kunt compleet vast zitten en dan ineens gebeurt het.

Een engel aan je zij, boodschapper van een andere werkelijkheid. Soms wordt er door een gebeurtenis, een ontmoeting, iets in ons wakker geroepen wat wij in de dagelijkse drukte bijna vergeten of verwaarlozen: ons verlangen naar heelheid, dat woont in de diepte van onze ziel.

Waardoor je ineens anders naar het leven kunt kijken. En er als het ware een nieuw perspectief verschijnt.

Iemand die op je toekomt juist als je het niet meer verwacht, een intens gevoel dat je zomaar overvalt in een gesprek, in de natuur, bij het horen van muziek.

Je hebt er geen woorden voor. Noem het een engel, noem het God. Je wordt door iets ongrijpbaars, iets van de hemel opnieuw het leven in getrokken. Er is een engel op jouw weg gekomen. Als een verrassing van God. Vier weken lang leven we met kleine stapjes naar Kerstmis toe. Advent is de tijd van het licht dat groeit. Iedere zondag steken we één kaars meer aan.

En Advent leert ons ook geduld te hebben. Niet ineens alle vier de kaarsen die branden, maar telkens één erbij, en dan weer wachten op de volgende. Niet plots het volle licht dat over ons valt. Maar langzaam wordt het lichter...

Misschien wint het licht het toch van de duisternis?

In het leven van Zacharias en Elisabeth. Misschien ook wel in onze wereld, in ons leven.

Dat we ons ervoor durven open te stellen, voor het licht, dat wij in onze wereld verwachten.

Loosdrecht, Gereformeerde Kerk

ds. Hillegonda Ploeger